ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජයේ ආගමික පසුබිම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (ක්‍රි.ව 9-10 සියවස්වල රචිත අත්තාණි ශිලාලේඛන ඇසුරෙන්)

එච්. එම්. අයේෂා චතුරංගි
ශාස්ත්‍රපති (බෞද්ධ අධ්‍යයනය) ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය
achathurangi94126@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

ක්‍රි.ව අටවන හා දහවන සියවස් අතර කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ලියැවුණු ටැම් ලිපි විශේෂයක් ලෙස අත්තාණි ශිලාලිපි හඳුනාගත හැකි ය. කිසියම් රජකු හෝ රජයේ උසස් නිලධාරියකු විසින් පුද්ගලයෙකුට, ආයතනයකට හෝ සමූහයක් වෙත රාජ සභාවේ අනුමැතිය සහිත ව ප්‍රදානය කරන ලද විශේෂ බලතල, අයිතිවාසිකම් හා වරප්‍රසාද මෙම ලේඛන මගින් පවරා දී ඇත. විශේෂයෙන් ම අත්තාණි ශිලාලේඛන කිසිදු සංශෝධනයකට ලක් වී නොමැති බැවින් තත්කාලීන සමාජ ප්‍රපංචයන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී සමකාලීන සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවලට වඩා විශ්වසනීය තොරතුරු රැසක් සංග්‍රහ කරයි. ඒ අනුව අත්තාණි ශිලාලේඛනයන්හි අන්තර්ගත තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් පැරණි ලාංකේය ජන සමාජයේ ආගමික පසුබිම පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම හා එහි ගතිකයන් හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ යි. ක්‍රි.ව 9-10 සියවස්හි ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික පසුබිම පිළිබඳ ව හඳුනාගැනීමේ දී අත්තාණි ශිලාලේඛනවලින් ලැබෙන දායකත්වය කෙබඳු ද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව යි. ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වශයෙන් භාවිත කරන ලදී. උක්ත අධ්‍යයනයට අනුව, මෙම යුගයේ බහුතරයක් අත්තාණි ශිලා ලිපිවලින් රජවරුන් හා සංඝ සමාජය වෙත කරන ලද විවිධ පරිත්‍යාග මෙන් ම වරප්‍රසාද පිළිබඳ ව ද තොරතුරු හමුවේ. සමකාලීන ආරාම නඩත්තුව රාජ්‍ය පාලකයා හා සෙසු නිලධාරීන් විසින් සිදු කරන ලද බව තිඹිරිවැව ලිපිය, ගොන්නෑව ලිපිය ආදි ලිපි මගින් ප්‍රකට වේ. මහා විහාරයේ බෝධිය නැවීමේ කාර්යය කළ මෙහෙණින් වහන්සේලාට කළ පරිහාර දීමනාවක් පිළිබඳ ව කලත්තෑව ලිපියේ සඳහන් වේ. ආරාම පරිපාලනය පිළිබඳ තොරතුරු මෙන් ම "මේ ආන්නෑ උලැසන කළ කෙනෙක් ඇත්නම් කවුඩු බලු වෙත්වා.!" යනුවෙන් ආරාමික සම්පත් අවභාවිත කරන්නන්ට කරන ලද ශාප පාඨ ආදිය පිළිබඳ තොරතුරු ද බහුල ව හමුවේ. අත්තාණි ටැම් ලිපිවලින් සැලකිය යුතු ගණනක භාෂාත්මක ප්‍රයෝග ලෙස සැලකිය හැකි සංකේත ගණනාවක් දක්නට ලැබේ. ඉර-හඳ සංකේතවලින් දීමනාවේ පැවැත්ම පිළිබඳවත් බලු-කපුටු සංකේතවලින් ආරාමික සම්පත් අවභාවිත කිරීමේ විපාකය පිළිබඳවත් පෙන්වා දෙයි. නූතනයේ ද 'ආරාමික වස්තු අවභාවිත කිරීම බල්ලන් කපුටන් වී ඉපදීමට හේතු වන්නේ ය' යන විශ්වාසය ජනයා අතර පැවැතීමෙන් වාච්‍ය සන්නිවේදනයට වඩා ප්‍රබල සන්නිවේදන කාර්යයක් මෙමගින් සිදු ව ඇතැයි සැලකිය හැකි ය. මේ අනුව ක්‍රි.ව 9-10 සියවස්හි ලාංකේය සමාජයේ ආගමික පසුබිම විමර්ශනාත්මක ව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අත්තාණි ශිලාලේඛන මනා පිටිවහලක් වන බැව් නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද : අත්තාණි, ආගමික අභිචාර, ශාප පාඨ, සංකේත , සංඝ සමාජය

An Investigative Study of the Religious Background of Sri Lankan Society (Based on the *Attani* Inscriptions of the 9th-10th Centuries AD)

H.M. Ayesha Chathurangi
Master of Arts (Buddhist Studies) Buddhist and Pali University of Sri Lanka
achathurangi94126@gmail.com

Abstract

Attani inscriptions can be identified as a type of *Tam* inscriptions written in Sri Lanka between the eighth and tenth centuries AD. These documents confer special powers, rights, and privileges granted by a king or a high official of the government to a person, institution, or group with the approval of the royal court. Especially since the *Attani* inscriptions have not undergone any revision, it was possible to identify more reliable information of that period than the contemporary literary sources. Accordingly, the main objective of this research is to investigate the religious background of the ancient Sri Lankan society and identify its dynamics with the information contained in the *Attani* inscriptions. What is the contribution of the *Attani* inscriptions in identifying the religious background of Sri Lanka in the 9th-10th centuries AD? is the research problem of this study. A qualitative research method was used to gather data in the present study. According to the above study, most of the *Attani* inscriptions of this era show various donations and privileges made by the kings to the sangha society. It is known from the *Thimbirivewa* inscription, *Gonnewa* inscription, etc. that the monastery maintenance at that time was carried out by the king and other officials. There is information about a *parihara* gift given to the bhikkuni who bathed the *bodhi* of the Maha Viharaya in the *Kalatthewa* inscription. Information about the monastery administration, as well as information about the curses such as "*if there is someone who violated these orders, let him be a crow or dog*" are written for those who misuse the properties of temples. In a considerable number of *Attani Tam* inscriptions, there are several symbols that can be considered as linguistic effects. The symbol of Sun-Moon indicates the existence of gifts and dog-crow images indicate the consequences of misusing properties of temples. It can be considered that this has a stronger communication function than verbal communication because even in contemporary society there exists a belief among people that the misuse of properties of temples will cause people to be born as dogs and crows. Thus, it can be concluded that the *Attani* inscriptions are a good basis for investigating the religious background of Sri Lankan society in the 9th-10th centuries AD.

Keywords: Attani, Curse Phrases, Religious Practices, Sangha Society, Symbols.